
RINGERIKE
KOMMUNE

KOMMUNAL PLANSTRATEGI 2020-2023 OG
PLANPROGRAM FOR KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL

Sammendrag

Kommunal planstrategi 2020-2023 og planprogram for kommuneplanens samfunnsdel

Kommunal planstrategi er en plan for hvilke kommunale planer Ringerike kommune skal utarbeide, revidere eller avvikle i inneværende kommunestyreperiode (2020-2023).

Kommuneplanen er kommunens mest sentrale styringsdokument, og skal gi retning til kommunens utvikling og arbeid; både som samfunn og organisasjon. Målene i samfunnsdelen legger føringer for alt planarbeid og kommunens årlige handlingsprogram og budsjett. Revidering av samfunnsdelen tidlig i perioden gir bedre tid til gjennomføring av ny politikk. Samfunnsdelen skal inkludere en arealstrategi som legger føringer for arealdelen. Videre er behovet for nye eller reviderte planer, både på tvers og innen de enkelte sektorene i kommunen, vurdert. Dette er oppsummert i tabellen kapittel 3.3. Klar prioritering av når i perioden hvilke planer skal prioriteres er viktig både for å gi forutsigbarhet til politikere og innbyggere og for å kunne disponere ressursene til kommunens administrasjon godt og effektivt.

I arbeidet med planstrategien er det lagt stor vekt på kommunens egen vurdering av utfordringsbildet i Ringerikssamfunnet, i tillegg til regjeringens forventninger og føringer for kommunal planlegging.

Det er utarbeidet et tydelig planhierarki som viser sammenhengen mellom de ulike planene, og det er laget klarere definisjoner for hvilket innhold, prosesskrav og politiske forankringer ulike typer samfunnsplaner har. Det er definert fire ulike typer samfunnsplaner: kommunedelplan, strategi, temaplan og handlingsplan. Kommuneplanen er det overordnede styringsdokumentet. Øvrige samfunnsplaner og arealplaner, samt årlige handlingsprogram og budsjett, skal følge opp og vise hvordan de skal bidra til å nå målene i kommuneplanens samfunnsdel.

FNs bærekraftsmål

FNs bærekraftsmål skal være førende for den overordnede planleggingen i Ringerike kommune. Dette ble vedtatt i kommunestyret 29.11.2018. De mest relevante bærekraftsmålene er valgt ut som *fokusområder*, som vil følges opp i kommuneplanens samfunnsdel ved at det konkretiseres egne, lokale mål innen de prioriterte områdene.

Kommunestyret har også vedtatt at Ringerike kommunes overordnede planlegging innen reduksjon av klimagassutslipp, økt miljøvennlig energiomlegging og klimatilpasning skal integreres i kommuneplanen.

Innhold

1	Innledning	2
1.1	Kommunal planstrategi 2020-2023 og planprogram	2
1.2	Folkehelseoversikten og FNs bærekraftsmål	2
1.3	Overordnede føringer	3
1.4	Plansystemet i Ringerike kommune	4
2	Utviklingstrekk for Ringerikes kommune	5
2.1	Befolkningsutvikling og levekår	5
2.2	Næringsliv og sysselsetting	5
2.3	Boligbygging, transport og infrastruktur	6
2.4	Miljø, klima og langsiktig arealbruk	6
2.5	Kommunal økonomi	6
2.6	Prioriteringer og planbehov	6
3	Vurdering av planbehov	7
3.1	Kommuneplanens samfunnsdel	7
3.2	Kommuneplanens arealdel	7
3.3	Planbehov Ringerike kommune 2020-2023	8
4	Planprogram for kommuneplanens samfunnsdel	8
4.1	Innledning	10
4.2	Prosess	10
4.3	Medvirkning	11
4.4	Utredningsbehov	12

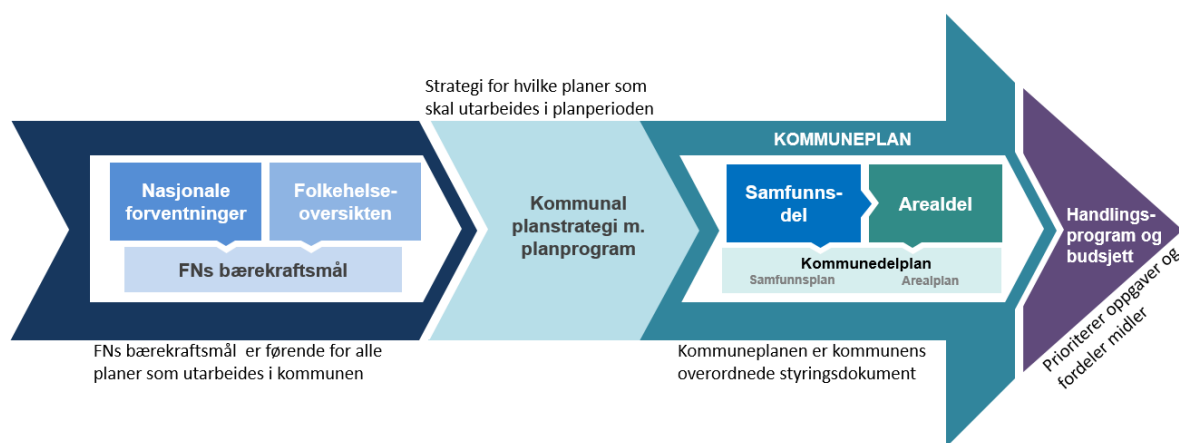

1 Innledning

1.1 Kommunal planstrategi 2020-2023 og planprogram

I [plan- og bygningsloven](#) kommer det frem at alle landets kommuner skal utarbeide og vedta en kommunal planstrategi senest ett år etter at det nye kommunestyret er konstituert. Formålet er å avklare de viktigste planutfordringene som kommunen står overfor, og å ta stilling til hvilke planoppgaver som skal prioriteres den neste fireårsperioden.

Planprogrammet er en plan for hvordan kommuneplanens samfunnsdel skal utarbeides. Ringerike har valgt å la kommunal planstrategi være en del av oppstarten av arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel, ved at planstrategien og planprogrammet slås sammen. Dette gir en sammenhengende planprosess, og er også tidsbesparende. Figuren under viser sammenhengen mellom de ulike stegene i planprosessen og forholdet mellom de ulike plantypene.

Figur 1: Planprosessen og forholdet mellom de ulike plantypene

1.2 Folkehelseoversikten og FNs bærekraftsmål

Folkehelseoversikten ble fastsatt juni 2019 og gir oversikt over helsetilstanden til befolkningen i Ringerike og hva som påvirker denne. Folkehelseoversikten gir viktig faktagrunnlag for all planlegging i kommunen. Den var også en sentral del av kunnskapsgrunnlaget i arbeidet med utvelgelse av fokusområder blant FNs bærekraftsmål.

For å komme frem til hvilke bærekraftsmål Ringerike burde ha fokus på ble alle 17 mål og 169 delmål gjennomgått og relevans for Ringerike vurdert. Både globale og nasjonale forventninger, kommunens ansvar og virkemidler, og lokale muligheter og utfordringer utgjorde en del av helhetsvurderingen. Gjennom dette arbeidet ble det vedtatt at ni av bærekraftsmålene skal være fokusområder for Ringerike kommune.

Lokal handling er avgjørende for å nå de globale målene. Kommunestyret vedtok at alle saksfremlegg i folkevalgte organer skal vise til hvilke mål som blir støttet og på hvilken måte det blir gjort. I kommuneplanens samfunnsdel skal dette følges opp ved å konkretisere egne, lokale mål innen de prioriterte områdene. I figuren under vises de bærekraftsmålene som er utvalgt som fokusområder for Ringerike.

Figur 2: FNs bærekraftsmål, fokusområder for Ringerike kommune

1.3 Overordnede føringer

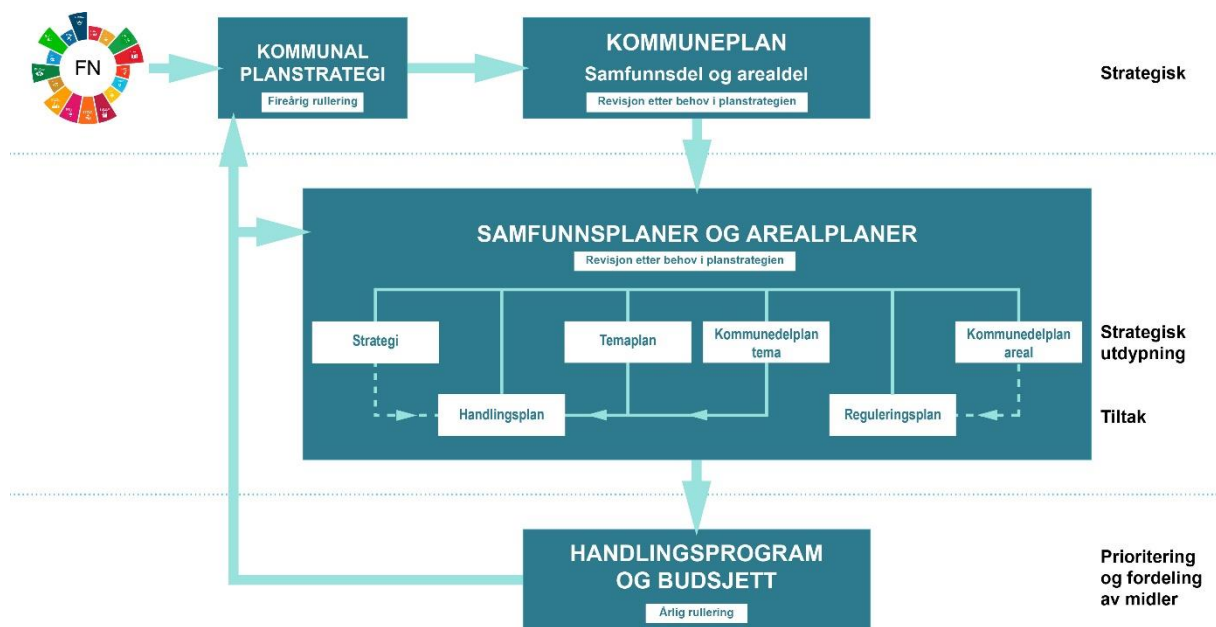
Regjeringen legger hvert fjerde år frem nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging for å fremme en bærekraftig utvikling. Dokumentet for 2019-2023 finner du [her](#). Regjeringen fremhever at FNs 17 bærekraftsmål ligger som grunnlag for regional og kommunal planlegging og trekker frem fire store utfordringer:

1. Å skape et bærekraftig samfunn
2. Å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursbruk
3. Å skape et sosialt bærekraftig samfunn
4. Å skape et trygt samfunn for alle

Regionale planer skal legges til grunn for kommunal planlegging. Oversikt over nasjonale og regionale planer som gjelder for Ringerike finner du [her](#).

1.4 Plansystemet i Ringerike kommune

Et plansystem er en oversikt over hvordan de ulike planene i kommunen henger sammen. Den tar for seg planhierarkiet og plandefinisjoner. Kommunens planer er en strategisk utdypning av kommuneplanen, og skal følge opp mål og strategier som kommer frem her. Figuren under illustrerer plansystemet for Ringerike kommune.

Figur 3: Plansystemet i Ringerike kommune

I planperioden 2020-2023 er det gjort noen hovedgrep i kommunens plansystem.

- **Kommuneplanens samfunnsdel vedtas tidlig** i kommunestyreperioden slik at den kan fungere som politikernes styringsdokument resten av perioden. Mål og arealstrategi i samfunnsdelen legger føringer for arealdelen.
- **Kommunens overordnede planlegging** innen reduksjon av klimagassutslipp, økt miljøvennlig energiomlegging og klimatilpasning integreres i kommuneplanens samfunnsdel.
- **Budsjett og handlingsprogram** får en styrket rolle som kommuneplanens handlingsdel. Det skal fremgå tydelig i dokumentet hva kommunen skal gjøre for å nå målene i kommuneplanens samfunnsdel.
- **FNs bærekraftsmål** legges til grunn for organisasjonen. De mest relevante bærekraftsmålene er valgt ut som **fokusområder**, som vil følges opp i kommuneplanens samfunnsdel ved at det konkretiseres egne, lokale mål innen de prioriterte områdene. I tillegg skal alle saksfremlegg til folkevalgte organer vise til hvilke bærekraftsmål som blir påvirket av forslaget og på hvilken måte det blir gjort.
- **Et tydelig planhierarki** skal vise sammenhengen mellom de ulike planene, og ha **klart definerte plantyper**. Utvalgte plantyper for Ringerike er (se figur 3):
  - Strategi: Overordnet plan med klare formål og langsiktige veivalg, uten tiltak.
  - Temaplan: Mer omfattende plan på et detaljert temaområde. Brukes når det er behov for en bredere drøfting og presentasjon av satsingsområder, mål og tiltak.
  - Handlingsplan: Angir gjennomføring av overordnede strategier eller mål, og konkretiserer tiltak.

2 Utviklingstrekk for Ringerikes kommune

2.1 Befolkningsutvikling og levekår

Befolkningsutvikling har betydning for kommunen når det gjelder omfang og kvalitet av de ulike tjenestene som skal leveres til innbyggerne i fremtiden. Ringerike kommune har en svak befolkningsvekst hvor befolkningen har økt med 0,5% årlig de siste ti årene. Hovedutfordringene innen befolkningsutvikling og –sammensetning i Ringerike er en stadig eldre befolkning og generell lav utdanning blant innbyggerne. En eldrebølge kan få konsekvenser for kommunens inntektsgrunnlag og tilgang på arbeidskraft. Kommunen vil få færre i arbeid samtidig som det blir et økt behov for tjenestene kommunen leverer.

Ringerike har et lavt utdanningsnivå. Utdanning er en av de viktigste faktorene som bidrar til utjevning og sosiale forskjeller i befolkningen da utdanning gir den enkelte valgfrihet og mulighet til inntektsgivende arbeid. Helsestatusen til innbyggerne blir gradvis bedre jo høyere i det sosioøkonomiske hierarkiet de befinner seg. Dette er en av grunnene til at det er viktig å motvirke sosiale forskjeller. Ringerike har større helseutfordringer enn landet for øvrig. Helseutfordringene omfatter både fysisk og psykisk helse, noe som kan føre til sosiale og økonomiske belastninger på individ- og samfunnsnivå. For å motvirke sosial ulikhet er godt oppvekst- og læringsmiljø gjennom barnehage og skole sentralt. Barnehager og skoler er de mest sosialt utjevne arenaene i kommunen.

2.2 Næringsliv og sysselsetting

Ringerike har opplevd bortfall av et stort antall arbeidsplasser siden 2002 ved at hjørnestensbedrifter ble avviklet og nedbemannet. Disse arbeidsplassene har ikke blitt, i tilstrekkelig grad, erstattet med nye næringer med tilsvarende høy verdiskaping, noe som reduserer skatteinntektene til kommunen. For å øke ønsket arbeidsplassvekst ble det utarbeidet en næringspolitisk strategi for Ringeriksregionen. Strategien ble vedtatt i de tre kommunestyrene i Ringeriksregionen (desember 2018) og er førende for kommunens næringsutviklingsarbeid for å bidra til flere verdiskapende arbeidsplasser. I strategien kommer det frem hvordan kommunen skal jobbe for økt skatteinngang gjennom fokus på næringer med høy verdiskapning.

Siden 2002 har nærings sammensetningen forandret seg fra å være et ensidig næringsliv til nå å være mer differensiert. Dette gjør Ringerike mindre sårbart enn tidligere, og er et viktig bidrag for å legge til rette for at personer som ønsker å flytte til og bli i Ringerike har tilgang til differensierte arbeidsplasser. Arbeidsplasser og boligtilbud er grunnleggende for å skape vekst og velferd. Proaktiv arealforvaltning og aktiv bruk av tilgjengelige arealer er kommunens viktigste bidrag for å påvirke verdiskapende og bærekraftig næringsutvikling i kommunen. Kommunen kan ikke gjøre dette alene og samhandler med næring- og utviklingsaktører som sammen må ta et ansvar for å tilrettelegge for arbeidsplassutvikling. Bedrifters plassering er viktig. Enkelte bedrifter har negative eksterne effekter i form av støy, støv eller lukt, og er derfor avhengig av en lokalisering som sikrer næringene langsiktighet og effektiv skjerming som reduserer konflikt med boligområder

Premisser som må være tilstede for at vi skal nå ønsket næringsutvikling og økt sysselsetting er vei og bane, positivt omdømme, bo- og besøksattraktivitet og byutvikling. Kommunen har stor mulighet for å påvirke disse områdene og de må prioriteres. Vi må heller ikke glemme at vi er en skogkommune, og har lang industrihistorie og tilgang på naturressurser. Dette er fortrinn som vi bør vektlegge under vårt arbeid med å tilrettelegge næringslivet og økt sysselsetting.

2.3 Boligbygging, transport og infrastruktur

Tilgang til varierte boliger er avgjørende for å møte veksten i fremtiden. Ringerike er en relativt stor kommune med mer enn 30 000 innbyggere. For å styrke de lokale tilbudene i de prioriterte lokalsamfunnene er det viktig at framtidig vekst er knyttet til i disse områdene. Befolkningsøkning har vært et uttalt mål i kommunen i gjeldende samfunnsdel. Både økt boligbygging og flere arbeidsplasser må til for å tiltrekke flere mennesker til kommunen i fremtiden.

Ringerike står overfor en spennende utvikling med næringsetablering, vekst, modernisering og utbygging. Med utbygging av ny E16 og Ringeriksbanen vil regionen og Ringerike kommune møte økt oppmerksomhet og interesse for tilflytting. Utfordringene i tjenestetilbudet må løses på en god og effektiv måte innenfor kommunens ressursramme.

2.4 Miljø, klima og langsiktig arealbruk

Et klima i endring, sammen med masseutryddelsen av arter og økosystemer verden står ovenfor nå, skaper utfordringer også for Ringerike kommune. Kommunen har et viktig ansvar for å redusere egne klimagassutslipp. I 2017 kom over 50% av direkte klimagassutslipp i Ringerike fra veitrafikk, 14% fra industri og 21% fra jordbruk. Samtidig må kommunen tilpasse seg et klima i endring, blant annet ser man allerede økt risiko for flom og skred. Ringerike har i tillegg mange områder med forekomster av kvikkleire.

Like viktig er det at kommunen tar vare på naturmangfold og ren natur og vann. Over 2000 arter er utrydningstruet i Norge, hovedgrunnen er endret arealbruk. Klimaendringer gjøre mange av disse artene enda mer sårbare. Kommunen har et ansvar som planmyndighet og landbruksmyndighet for å sikre bærekraftig forvaltning av arealer, arter, og økosystemer på land og i ferskvann. Et godt kunnskapsgrunnlag er en forutsetning for å unngå tap av naturmangfold gjennom endret arealbruk. I forbindelse med igangsetting av planprosesser vil kommunen vurdere om planarbeidet utløser behov for nye kartlegginger av naturverdier. Kommunen må søke etter flest mulige positive synergier i arealplanleggingen, f.eks. kompakt utbygging som reduserer både transportbehov og arealinngrep og lokal overvannshåndtering med blågrønne løsninger som også tar vare på det biologiske mangfoldet og innbyggernes trivsel.

2.5 Kommunal økonomi

Mye tyder på at utgiftene til å opprettholde dagens standard og dekningsgrad i tjenestetilbudet vil øke kraftig i årene fremover. Ringerike, i likhet med resten av landet, vil få en større aldrende befolkning. De eldre er friskere nå enn tidligere, men etter fylte 80 år ser man en stor økning i andel som har behov for kommunale tjenester. Dette er en utfordring for kommunen. I tillegg vil en større andel av befolkningen ha pensjon i stedet for en høyere arbeidsinntekt som inntektskilde.

2.6 Prioriteringer og planbehov

Ut fra utviklingstrekk i Ringerike er det gjort en planprioritering. Det er sett på behov, utfordringene (Folkehelseoversikten), overordnede føringer og FNs bærekraftsmål ved utvelgelse av planbehov. Planer som bidrar innen de bærekraftsmål kommunestyret har valgt ut som fokusområder er prioritert

3 Vurdering av planbehov

Med planstrategien skal kommunestyret hvert fjerde år vurdere behovet for å revidere kommuneplanen og det øvrige planbehovet. Disse vurderingene gjøres i lys av utfordringene kommunen har og den politikken kommunestyret ønsker å føre.

3.1 Kommuneplanens samfunnsdel

Gjeldende samfunnsdel ble vedtatt i kommunestyret i 30. april 2015. Denne planen er kommunens overordnede styringsdokument og legger føringer for Ringerikes utvikling frem mot 2030. Planen finner du [her](#).

En revidering av kommuneplanens samfunnsdel vil klargjøre grunnlaget for ny politikk og legge til rette for at FNs bærekraftsmål legges til grunn for organisasjonen. Målene i samfunnsdelen skal være en konkretisering av FNs bærekraftsmål, og legge til rette for en økonomisk, sosial og miljømessig bærekraftig utvikling. I tillegg utarbeides det en arealstrategi som vil legge føringer for arealdelen.

3.2 Kommuneplanens arealdel

Arealdelen viser sammenhengen mellom ønsket fremtidig samfunnsutvikling og arealbruk. Arealdelen for Ringerike kommune ble vedtatt 31. januar 2019. Dette var et vedtak etter en lang og krevende prosess. Det ble varslet oppstart av arbeid i 2013 og høring og offentlig ettersyn i 2017. Selv om gjeldende arealdel er vedtatt ganske nylig, er flere av premissene for planen endret etter at kunnskapsgrunnlaget for planen ble utarbeidet og høringer gjennomført. Dette er argumenter for å revidere arealdelen på nytt i inneværende kommunestyreperiode.

Arealdelen skal følge opp samfunnsdelen og legge til rette for den nye arealstrategien. I lys av forventede klimaendringer skal kommunen også forut for oppstart av arbeid med arealdelen gjøre en risikovurdering knyttet til uønskede naturhendelser og vurdering av behovet for oppheving, revisjon eller oppdatering av gjeldende planer. Dette for å sikre et mer enhetlig og oppdatert plangrunnlag.

3.3 Planbehov Ringerike kommune 2020-2023

I tabellen under kommer det frem hvilken sektor som har hovedansvaret for å utarbeide planen/strategien. Arbeidet vil likevel i mange tilfeller involvere bredt på tvers av organisasjonen.

SU=Strategi og utvikling   HRF=HR og fellestjenester   HO=Helse og omsorg
UF=Utdanning og familie   TKI= Teknisk, kultur og idrett   ØIT=Økonomi og IT
Kom=kommunikasjon
R=revideres   I=Igangsett   U=Utarbeides

2020	2021	2022	2023	Kommuneplan	Ansvarlig
R				Kommuneplanens samfunnsdel	SU
	R			Kommuneplanens arealdel	SU
R	R	R	R	Handlingsprogram og budsjett (kommuneplanens handlingsdel med økonomiplan og årsbudsjett)	ØIT
2020	2021	2022	2023	Overordnede planer	
U				Risiko- og vesentlighetsvurdering	HRF
R				Alkoholpolitisk handlingsplan	HRF
U				Temaplan for kompetanseutvikling	HRF
U				Digitaliseringsstrategi	ØIT
	U			Eierskapsstrategi	SU
I	R	R	R	Beredskapsplan	HRF
R	R	R	R	Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse	HRF
		R		Arbeidsgiverpolitikk	HRF
			R	Folkehelseoversikt 2023	UF
U				Handlingsplan for medvirkning	Kom
2020	2021	2022	2023	Kommunedelplan	
I				Kommunedelplan for idrettsanlegg	TKI
I				Kommunedelplan for masseforvaltning	SU
R				Kommunedelplan for landbruk og beite	SU
U				Kommunedelplan for utdanning og familie	UF
	U			Kommunedelplan for helse og omsorg	HO
	U			Kommunedelplan for folkehelse	UF
	R			Kommunedelplan for Vikerfjell (Ådalsfjella) - areal	SU
2020	2021	2022	2023	Helse, omsorg og utdanning	
U				Strategi for barnehage- og skoleutbygging	UF
I				Handlingsplan for Leve hele livet (eldrereform)	HO
2020	2021	2022	2023	Kultur og idrett	
U				Frivillighetsstrategi (og fritidserklæring)	TKI
R				Kulturstrategi	TKI
	U			Temaplan for bibliotek	TKI
	U			Kunststrategi	TKI
2020	2021	2022	2023	Teknisk infrastruktur	
R				Temaplan for trafikksikkerhet	TKI
I				Handlingsplan for vann	SU
U				Beredskapsplan for vannverk i Ringerike kommune	TKI
U				Handlingsplan for overvann i bynære strøk	TKI
R	R	R	R	Handlingsplan for det forebyggende arbeidet, brann	TKI
			U	Handlingsplan for vei, vann og avløp	TKI
2020	2021	2022	2023	Arealutvikling, næring og mobilitet	
I				Handlingsplan for næring	SU

U				Parkeringsstrategi for Hønefoss 2020-2030	SU
U				Strategi for arealutvikling og bærekraftig mobilitet	SU
I				Strategi for kommunens eiendomsvirksomhet	SU
U				Strategi for utvikling av Petersøya	SU
U				Handlingsplan - Velkommen til oss	SU
	U			Temaplan for kulturminner	SU
	U			Regional plan for Ringeriksregionen	SU
2020	2021	2022	2023	Klima og naturmangfold	
R				Strategi for SMIL og NMSK i Ringerike og Hole	SU
	U			Temaplan for naturmangfold, grøntområder og friluftsliv	SU
	U			Handlingsplan mot forsøpling	SU
	R			Handlingsplan vannforvaltning vannområdet Tyrifjorden	SU
		R		Strategi for hjorteviltforvaltning	SU
2020	2021	2022	2023	Kommunale reguleringsplaner (areal)	
U				Reguleringsplan for Elvelangs	SU
U				Reguleringsplan for Hjertelia og bru over til Støalandet	SU
U				Reguleringsplan for Schjongslunden	SU
U				Reguleringsplan for Gamle Ullerål skole	SU
U				Reguleringsplan for Osloveien og gang- sykkelbru over Kvernbergsund bru	SU
U	U	U		Diverse reguleringsplaner for manglende sykkelveier	SU
U	U			Interessekartlegging og behovsvurdering av Ringkollen. Ev. reguleringsplan for Ringkollen.	SU
	U			Reguleringsplan for Asbjørnsens gate	SU
	U			Reguleringsplan for vei og bru over Petersøya	SU
	U			Reguleringsplan for Stasjonstorget/Nordre tangent	SU
		U		Reguleringsplan for Kongens gate (fra Kvernbergsund bru) og Hønefoss bru	SU

4 Planprogram for kommuneplanens samfunnsdel

4.1 Innledning

Samfunnsdelen er kommunens overordnede styringsdokument. Den tar for seg hele kommunen som organisasjon, og setter mål og strategier for videre utvikling. Planprogrammet skal gjøre rede for formålet med planarbeidet, planprosessen og opplegg for medvirkning i arbeidet med samfunnsdelen.

I november 2018 vedtok kommunestyret at FNs bærekraftsmål skal være førende for den overordnede planleggingen i Ringerike kommune. I november 2019 ble ni fokusområder for Ringerike vedtatt av kommunestyret. Bærekraftsmålene og de utvalgte fokusområdene kommunestyret har vedtatt vil ligge til grunn for arbeidet med både samfunnsdelen og arealstrategien. Arealstrategien utarbeides som et eget prosjekt «Arealstrategi og bærekraftig mobilitet». Arealstrategien skal inneholde føringer for revisjon av kommuneplanens arealdel. De mest sentrale føringene fra arealstrategien innarbeides i samfunnsdelen. Kommunens overordnede planlegging innen reduksjon av klimagassutslipp, økt miljøvennlig energiomlegging og klimatilpasning skal også integreres i kommuneplanen.

Ringerike kommune er forslagsstiller og eier av planarbeidet. Rådmannen organiserer sin administrasjon for å ivareta de roller og arbeidsoppgaver som fastsatt planprogram beskriver.

4.2 Prosess

Oppstart av planarbeidet varsles samtidig som forslag til planprogram legges ut på høring. Det er mulig i høringsperioden å vurdere planprogrammet, gi innspill til arbeidet med planen og komme med forslag til utredningstemaer og hvordan utredningene bør gjennomføres for berørte og interesserte. Etter at planprogrammet har vært på høring, og innkommende uttalelser har blitt gjennomgått fastsettes endelig planprogram politisk. Fastsatt planprogram vil ligge til grunn for utredningsprosessen og videre arbeid med samfunnsdelen.

Framdriftsplan	2020												2021			
	Feb	Mar	Apr	Mai	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Des	Jan	Feb	Mar	April	
Vedtak om oppstart og planprogram på høring og offentlig ettersyn	12.															
Varsel om oppstart og høring og offentlig ettersyn av planprogram (6 uker)		28.														
Fastsette planprogram																
Utredningsfase: utarbeide planforslag, medvirkning og behandle innspill																

4.4 Utredningsbehov

Utredningsbehov handler om å innhente statistikk, fakta og analyser for å kunne ta avgjørelser basert på kunnskap. Dette gjelder spesielt for de ni fokusområdene og de områdene i Ringerike som har størst utfordringer. Det blir behov for å utrede virkemidler kommunen har for de ulike målområdene, og effekten disse virkemidlene kan ha på måloppnåelse. Det er behov for å finne frem til hvilke virkemidler og tiltak som er rettet mot de ulike målområdene, og det må vurderes om disse tiltakene er riktige og tilstrekkelige. Det blir behov for å få en oversikt over andre virkemidler enn de kommunale, og om det er grunnlag for å inngå forpliktende avtaler om innsats rettet mot målene for å øke innsatskraften og styrke muligheten for god måloppnåelse.

Gode og relevante målsettinger er viktig for å styre kommunen i riktig retning de neste årene, og det vil være mange strategier og andre dokumenter, på tvers av fagfelt og sektorer, som vil være kunnskapsgrunnlag for samfunnsdelen.

